

Nader onderzoek das, huismus, kerkuil en vleermuizen

Uitbreiding bedrijventerrein De Stroet te Lunteren

In opdracht van: bouwbedrijf NAP

4 december 2018

Colofon

© 2018 Laneco / bouwbedrijf NAP

Tekst en samenstelling: J. Roelofs Msc.

Projectleiding: Ing. T. Brouwer

Projectnummer: 121.18.05

In opdracht van: Bouwbedrijf NAP

Wijze van citeren: Roelofs, J., 2018. Nader onderzoek das, huismus, kerkuil en vleermuizen De Stroet te Lunteren. Laneco, Ede.

Contact: Laneco
Mastbos 25
6718 HA Ede
www.laneco.nl



Laneco is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus, brancheorganisatie voor kwaliteitsbevordering en belangenbehartiging.

Niets uit dit rapport mag worden verveelvoudigd, gewijzigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van scanning, internet, druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever hierboven aangegeven en Laneco noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Laneco is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Laneco. De opdrachtgever vrijwaart Laneco voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

INHOUD

1	INLEIDING	5
1.1	AANLEIDING	5
1.2	GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGEPEN	6
2	SOORTENBESCHERMING	9
3	SOORTBESCHRIJVING	11
3.1	DAS	11
3.2	VOGELS MET EEN JAARROND BESCHERMD NESTPLAATS	11
3.3	VLEERMUIZEN	12
4	ONDERZOEKSVRAAG EN METHODE	13
4.1	ONDERZOEKSVRAAG	13
4.2	ONDERZOEKSMETHODIEK	13
4.3	ONDERZOEKSRONDES	15
5	ONDERZOEKSRESULTATEN	16
5.1	DAS	16
5.2	HUISMUS	17
5.3	KERKUIL	17
5.4	VLEERMUIZEN	17
5.5	OVERIGE WAARNEMINGEN	18
6	CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES	19
6.1	DAS	19
6.2	HUISMUS	19
6.3	KERKUIL	19
6.4	VLEERMUIZEN	19
6.5	OVERIGE SOORTEN	20
BIJLAGE 1	LITERATUURLIJST	21
BIJLAGE 2	KAARTEN	22

1 INLEIDING

1.1 AANLEIDING

In het agrarisch gebied ten oosten van bedrijventerrein de Stroet te Lunteren is een uitbreiding voorzien. Om deze uitbreiding mogelijk te maken worden voormalige agrarische gebouwen gesloopt en groenstructuren verwijderd.

Tijdens een in juli 2018 uitgevoerde quick scan flora en fauna (Roelofs, 2018) is geconstateerd dat de bebouwing binnen het plangebied mogelijk een functie heeft als verblijfplaats voor huismus, kerkuil en/of gebouwbewonende vleermuizen. Daarnaast is in het gemeentelijke deel van het plangebied (het zuidelijke deel) een burcht aangetroffen, die mogelijk actief door das in gebruik is. Laneco is gevraagd om nader onderzoek te verrichten naar het gebruik van het plangebied door bovengenoemde soorten.



Globale ligging plangebied (rode lijn) uitbreiding bedrijventerrein De Stroet te Lunteren (ondergrond: Google Earth).

1.2 GEBIEDSBESCHRIJVING EN BEOOGDE INGREPEN

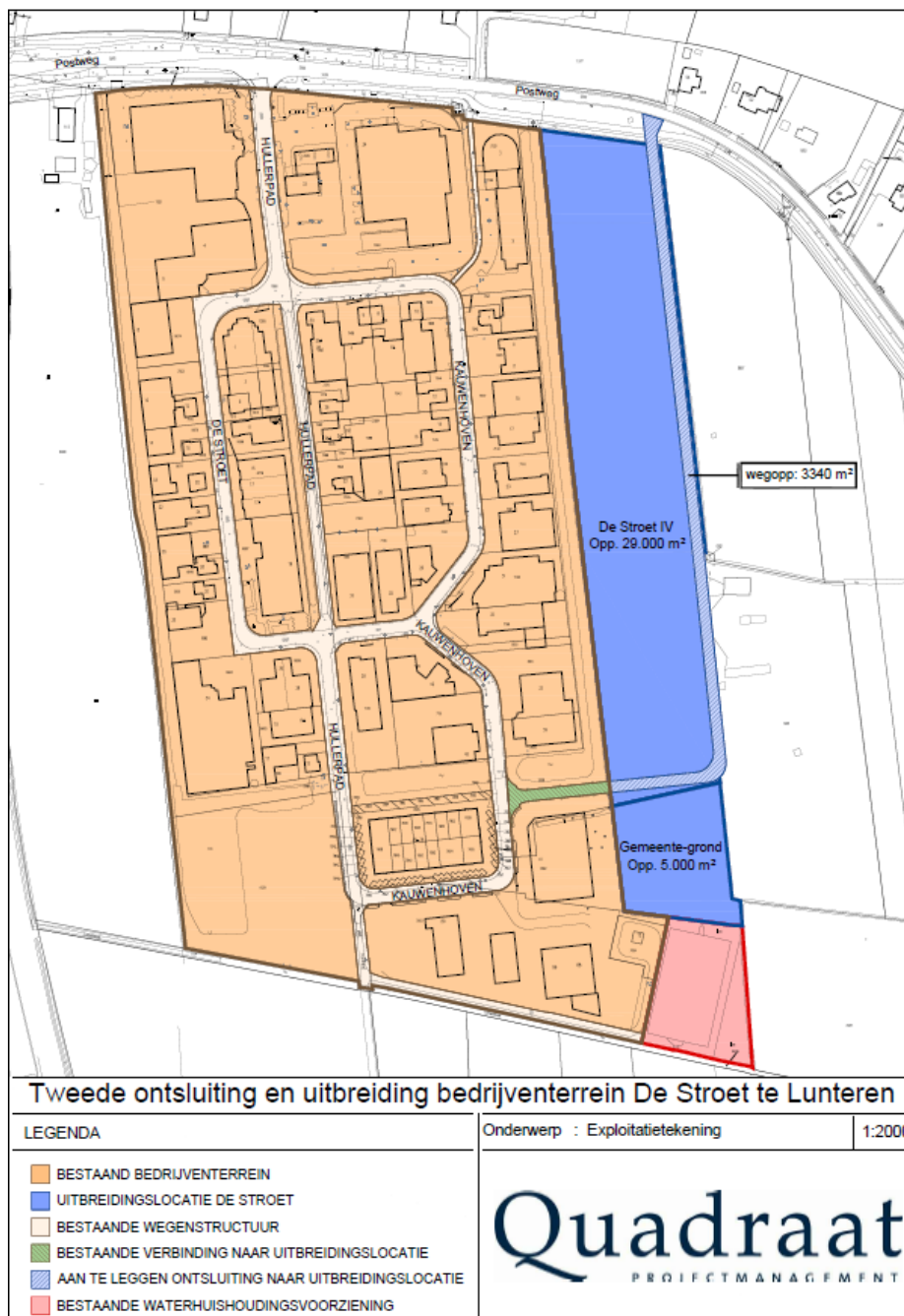
Het plangebied ligt buiten de bebouwde kom van Lunteren (gemeente Ede, provincie Gelderland). Het grenst ten noorden aan de Postweg, ten oosten en zuiden zijn weilanden gelegen en ten westen grenst het plangebied aan het bedrijventerrein 'De Stroet'. In het plangebied zelf is een boerenerf gelegen, met een bakhuis en enkele schuren en loodsen. Het woonhuis is bedekt met dakpannen en heeft een spouwmuur, de opstallen hebben daken van ABC-golfplaat en zijn enkelsteens. Enkele schuren zijn van hout. Er is een lange singel langs de oprijlaan aanwezig, die verder doorloopt naar achteren, dit zijn dikke bomen met diameter van 10 tot 30 centimeter, en uitschieters met een diameter van 40 centimeter. Ook zijn er oude knotelzen op de perceelsgrenzen aanwezig. Ten zuiden van het boerenerf is (binnen het plangebied) een weiland gelegen, dat begraaasd wordt door koeien. Aan de zuidwest kant van dit weiland ligt een gedeelte dat in eigendom is van de gemeente, het is begroeid met hoge grassen en enkele struiken. De greppels in het plangebied zijn het grootste deel van het jaar niet watervoerend, ook de sloot tussen het huidige bedrijventerrein 'De Stroet' en het plangebied staat meestal droog.





Indrukken van het plangebied. Van links naar rechts en van boven naar beneden zijn te zien: het woonhuis met naastgelegen bakhuis, het woonhuis met naastgelegen schuur, een oude veestal, bakhuis, gemetselde loods, weiland (foto's: Laneco).

Binnen het plangebied is de sloop van de bebouwing voorgenomen. Het plangebied, inclusief het weiland, wordt gebruikt voor uitbreiding van het bedrijventerrein 'De Stroet', tevens komt er in het plangebied een nieuwe ontsluiting naar dit bedrijventerrein. Mogelijk worden ook de bomen in het plangebied gekapt.



Exploitatietekening uitbreiding van bedrijventerrein 'De Stroet' te Luntenen. (Bron: Quadraat Projectmanagement)

2 SOORTENBESCHERMING

Soortenbescherming is altijd aan de orde. Hiervoor is de Wet natuurbescherming bepalend. De Wet natuurbescherming is gericht op het duurzaam in stand houden van natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna in hun natuurlijke leefomgeving. Deze wet heeft de beschermingsregels, zoals die ook in de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn zijn opgenomen, overgenomen en voor de Nederlandse situatie toegepast.

Deze bescherming is, afhankelijk van het beschermingsregime, als volgt in de Wet Natuurbescherming opgenomen:

Vogelrichtlijn

- Artikel 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen
- Artikel 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben
- Artikel 3.1 lid 4 en 5: Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort

Habitatrichtlijn, Bern bijlage II, Bonn bijlage 1

- Artikel 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren
- Artikel 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen
- Artikel 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen
- Artikel 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Nationaal beschermde soorten

- Artikel 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen
- Artikel 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen
- Artikel 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen

Procedurele gevolgen

De procedurele consequenties zijn afhankelijk van de soorten die door de ingreep worden beïnvloed. Kortweg kunnen er drie beschermingsregimes worden onderscheiden:

- *Soorten van de Vogelrichtlijn:*
Dit betreffen alle vogelsoorten die in Nederland als broedvogel, standvogel, wintergast of doortrekker aanwezig kunnen zijn, met uitzondering van exoten en verwilderde soorten, zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.
- *Soorten van de Habitatrichtlijn, het Verdrag van Bern en het Verdrag van Bonn:*
Dit zijn alle soorten van bijlage IV onderdeel a van de Habitatrichtlijn inclusief het verdrag van Bern bijlage II en het Verdrag van Bonn bijlage I, voor zover hun natuurlijke verspreidingsgebied zich in Nederland bevindt. In de bijlagen van de Verdragen van Bern en Bonn worden ook vogels genoemd.
- *Nationaal beschermde soorten:*
Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A van de Wet natuurbescherming. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten voorkomend in Nederland.

Als een ruimtelijke ingreep direct of indirect leidt tot het aantasten van verblijf- en/of rustplaatsen van de aangewezen, niet vrijgestelde beschermde soorten of hun leefgebied, kan het project in strijd zijn met de Wet Natuurbescherming. Afhankelijk van de ingreep en de soort kan dan een ontheffing noodzakelijk zijn. Ontheffingen worden slechts verleend wanneer er geen andere bevredigende oplossing voor de ingreep bestaat, de ingreep vanwege een in de wet genoemd belang dient plaats te vinden en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt. Vaak worden hierbij mitigerende en compenserende maatregelen gevraagd.

Wettelijke belangen

Voor soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn:

- Ter bescherming van de wilde flora en fauna en instandhouding van natuurlijke habitats;
- De volksgezondheid, de openbare veiligheid in het geding is;
- Andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten.

Voor vogels gelden voorwaarden uit de Vogelrichtlijn:

- De volksgezondheid en de openbare veiligheid in het geding is;
- Veiligheid van het luchtverkeer in het geding is;
- Ter bescherming van flora en fauna.

Voor nationaal beschermde soorten:

- Er is sprake van een bij de wet genoemd belang.

Zorgplicht

Naast beschermde dier- en plantensoorten, moet iedereen voldoende rekening houden met in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving.

3 SOORTBESCHRIJVING

3.1 DAS

Dassen komen voor in het midden en in de oostelijke helft van Nederland en leven in kleinschalige gebieden. Dit zijn bijvoorbeeld kleinschalige weide- en akkerlandschappen met bosjes, houtwallen en singels. De das is een soort die van generatie op generatie dezelfde burchten en wissels gebruikt. Dassen leven in groepen van twee tot twintig dieren. Het zijn nachtdieren die overdag in de burcht slapen en in de avondschemering actief worden. Bedreigingen voor de das zijn onder andere de aanleg van wegen, verstedelijking en vergroting in de landbouw.

De das is beschermd in de Wet natuurbescherming (Artikel 3.10 Wet natuurbescherming)

3.2 VOGELS MET EEN JAARROND BESCHERMDE NESTPLAATS

Van een aantal vogelsoorten zijn de nesten en nestlocaties (verblijfplaatsen) het gehele jaar door beschermd. Deze jaarrond beschermde vogelsoorten zijn onderverdeeld in vier categorieën:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats (voorbeeld: steenuil).
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden (voorbeeld: huismus).
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, (voorbeeld: kerkuil).
4. Vogels die jaar op jaar gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks een nest bouwen (voorbeeld: ransuil).

De vogels uit deze categorieën zijn meestal zeer honkvast of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar. Door de leefwijze van deze soorten is het niet mogelijk om bij directe versterking van de nesten te voldoen aan de bepalingen uit de Wet natuurbescherming. Deze gewijzigde lijst van jaarrond beschermde vogels is in september 2009 door het ministerie van LNV gepubliceerd.

Alle vogels zijn beschermd in de Wet natuurbescherming (Artikel 3.1/3.2 Wet natuurbescherming en Vogelrichtlijn).

Huisemus

De huismus is een standsoort in Nederland. De populatie van deze soort is in de laatste tientallen jaren gehalveerd door een afname van geschikt leefgebied en broedplaatsen. De huismus leeft in en nabij menselijke bebouwing, zowel in als buiten de bebouwde kom. Het dier bouwt zijn nest in of tegen bebouwing (in een dichte klimop bijvoorbeeld).

Er moet altijd voldoende voedsel en schuilgelegenheid (dichte bosschages) nabij de nestplaats aanwezig zijn.

Kerkuil

Kerkuilen zijn standvogels in Nederland. Na een grote terugval in het aantal broedparen kent de kerkuil sinds de jaren tachtig een vermeerdering van het aantal broedparen, onder andere door het plaatsen en onderhouden van speciale nestkasten voor deze soort. De kerkuil komt voor in (half) open landschappen en vestigt zich graag in gebouwen zoals schuren en kerktorens. De eenvormigheid van het cultuurlandschap en de toename van het autoverkeer vormen bedreigingen voor de kerkuil.

3.3 VLEERMUIZEN

Vleermuizen zijn vliegende zoogdieren die aan de hand van echolocatie hun positie bepalen. Deze nachtdieren verblijven overdag in besloten ruimtes. Vleermuizen zijn globaal op te delen in gebouwbewonende soorten zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger en boombewonende soorten als rosse vleermuis en watervleermuis. Daarnaast zijn er soorten die van beide elementen gebruik maken.

Ook is er onderscheid te maken in zomer- en winterverblijfplaatsen van de verschillende soorten. Sommige soorten verblijven het gehele jaar in gebouwen (spouwmuren, achter gevelbetimmeringen enz.) of bomen (in holten, achter de bast). Een groot aantal soorten, ook soorten die 's zomers in boomholten verblijven, overwintert echter weer in bunkers, grotten en kelders.

Vanaf begin april komen vleermuizen te voorschijn uit hun winterverblijven, afhankelijk van het weer, de ene soort wat later dan de andere. Van half mei tot half juli vormen vleermuizen kraamkolonies waarin de jongen worden geboren en grootgebracht. De mannetjes verblijven dan apart in kleinere groepen. Vanaf half augustus tot september, in het paarseizoen, vallen de kraamkolonies uiteen en trekken sommige soorten vleermuizen uit hun voortplantingsgebied weg, terwijl andere soorten nooit ver vliegen tussen zomer en winter verblijf. In deze periode paren de meeste vleermuissoorten. Vanaf oktober gaan de verschillende soorten in winterslaap, waarbij de ene soort zich eerder terugtrekt in zijn winterverblijf dan de andere (Helmer, 1988).

Omdat de soorten vaak jarenlang gebruik maken van vaste aanvliegroutes tussen verblijfsplaats en foerageergebied, kan het behoud van lijnelementen cruciaal zijn voor de instandhouding van het leefgebied.

Alle vleermuissoorten, hun verblijfplaatsen en belangrijke onderdelen van het leefgebied zijn beschermd in de Wet natuurbescherming (artikel 3.5/3.6 van deze wet en bijlage IV van de Habitatrichtlijn).

4 ONDERZOEKSVRAAG EN METHODE

4.1 ONDERZOEKSVRAAG

Doel van dit onderzoek is om na te gaan of de voorgenomen ingreep gevolgen heeft voor das, jaarrond beschermde nesten van huismus en kerkuil en/of vleermuizen. Als effecten op deze beschermde soort(en) zodanig zijn dat belangrijke onderdelen van het leefgebied of verblijfplaatsen (indirect) verloren gaan, dan moet een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor de ingreep worden aangevraagd.

4.2 ONDERZOEKSMETHODIEK

Das

Onderzoek naar das kan het hele jaar door plaatsvinden, de periode van september tot en met mei is hiervoor echter het meest optimaal, tenzij het een zeer koude periode betreft. Onderzoek vond plaats door:

- Tijdens drie veldinventarisaties te zoeken naar sporen van dassen, zoals graafactiviteiten, haar aan prikkeldraad en wissels
- Het opstellen van wildcamera's in en rondom de burcht

Het onderzoek naar de aanwezigheid van das is uitgevoerd conform het kennisdocument das van BIJ12 (BIJ12, 2017). De opstelling van de camera's in het veld is weergegeven in bijlage 2.

Huisemus

Het onderzoek naar de aanwezigheid van huismus is tijdens het broedseizoen uitgevoerd. Onderzoek vond plaats door:

- Territoriumgedrag te onderzoeken (roepende mannetjes)
- Te luisteren naar roepende jongen op geschikte plaatsen
- Te kijken naar met voer slepende ouderdieren

Het onderzoek is uitgevoerd conform het onderzoeksprotocol van het Netwerk Groene Bureaus door in de periode 1 april tot 20 juni minimaal twee rondes uit te voeren naar de aanwezigheid van huismus in het plangebied.

Kerkuil

Onderzoek naar kerkuil kan het hele jaar door plaats vinden, waarbij de periode van februari tot en met augustus de optimale onderzoeksperiode is. Onderzoek vond plaats door:

- Territoriumgedrag te onderzoeken (roepende dieren)
- Te kijken naar de aanwezigheid van verse sporen of aanwezige dieren
- Te luisteren naar roepende jongen op geschikte plaatsen

Het onderzoek is uitgevoerd conform het kennisdocument kerkuil van BIJ12 (BIJ12, 2017) en de onderzoeksprotocollen van het Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2017).

Vleermuizen

Het onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd met behulp van een batdetector (Petterson D240X). Batdetectors vertalen de voor mensen onhoorbare sonargeluiden van vleermuizen in hoorbare geluiden. Vleermuizen zijn op naam gebracht door interpretatie van het ritme en de klank van hun sonargeluid, gecombineerd met zichtwaarnemingen van vliegstyl en grootte.

Er is gewerkt conform het protocol voor vleermuisonderzoek zoals opgesteld door het Netwerk Groene Bureaus (NGB, 2017). Bijzondere waarnemingen zijn opgenomen en in batsound geanalyseerd.

Kraamseizoen

Er zijn twee onderzoeksrondes uitgevoerd in het zomerseizoen van 2018 om de aanwezigheid van vliegroutes, belangrijke foerageergebieden, zomerverblijfplaatsen en kraamkolonies te onderzoeken. De onderzoeksrondes waren beide avondrondes die met twee personen werden uitgevoerd. Er is gekeken naar vliegroutes, foeragerende dieren en uitvliegers. Omdat de enige geschikte bebouwing in het plangebied de woonboerderij en het bakhuis zijn, is er voldoende overzicht om conform het vleermuisprotocol met twee avonden in het kraamseizoen te volstaan.

Paarseizoen

Er zijn in de nazomer van 2018 twee onderzoeksrondes uitgevoerd om de aanwezigheid van vliegroutes, belangrijke foerageergebieden en paarplaatsen te onderzoeken. Er zijn twee avondrondes uitgevoerd, elk door twee personen. Tijdens deze ronde wordt vooral gezocht naar verblijfplaatsen en paarterritoria die zich kenmerken door paarroep. De meeste soorten beginnen pas meer dan een uur na zonsondergang te roepen, maar zijn de gedurende de hele nacht vast te stellen.

Massazwerm plekken en tweekleurige vleermuis

De gewone dwergvleermuis heeft in de winter verzamelplaatsen waar de lokale populatie bij koud (vries)weer verzameld, en overwintert. Deze massazwermplekken kenmerken zich door massaal zwermgedrag met sociale functie aan het begin van het najaar. Massazwerm plekken worden in de bebouwing niet verwacht vanwege de beperkte capaciteit van de bebouwing.

Het pand betreft geen hoog gebouw, wat een markante plek in het dorp inneemt. Paarverblijfplaatsen van tweekleurige vleermuis worden daarom niet verwacht. Ook is deze soort niet waargenomen tijdens onderzoeken in de zomer en het najaar. Er zijn hierdoor geen paarrondes specifiek gericht op tweekleurige vleermuis uitgevoerd.

4.3 ONDERZOEKSRONDES

Vleermuizen

Datum	Start/einde onderzoek	Soort	Personen	Zon op/onder	Windkracht (Bft)	Temperatuur (°C)	Bijzonderheden
25 mei 2018	20:55-23:00	Vleermuizen	2	20:58	1-2	15	Helder
9 juli 2018	22:00-00:05	Vleermuizen	2	22:01	0	16.5	Half bewolkt
29 augustus 2018	22:00-00:00	Vleermuizen	2	20:35	0	14	Half bewolkt
18 september 2018	22:30-00:30	Vleermuizen	2	19:48	0-1	17	Helder

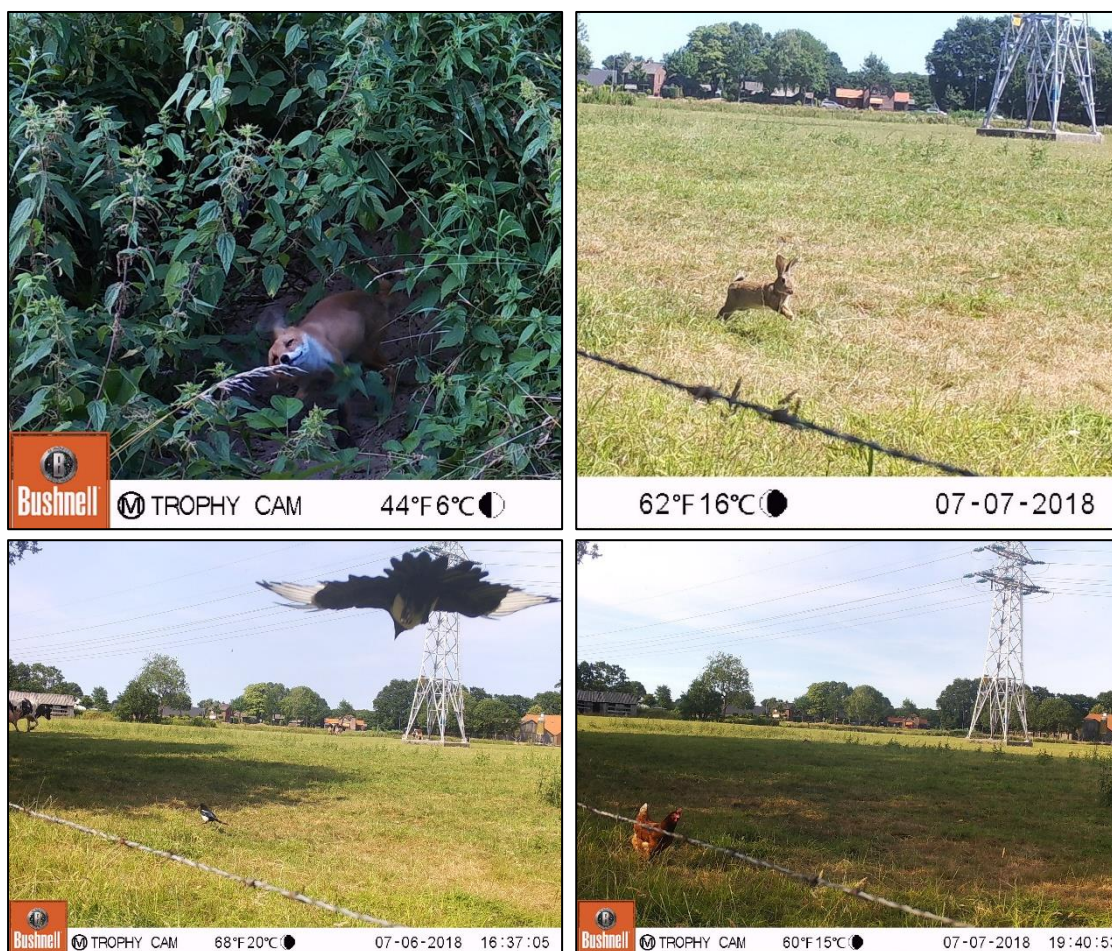
Das, huismus en kerkuil

Datum	Soort	Personen	Windkracht (Bft)	Temperatuur (°C)	Bijzonderheden
26 april 2018	Huisumus	2	2	13	Half bewolkt
25 mei 2018	Das, huismus, kerkuil	2	1-2	20	Helder
9 juli 2018	Das, kerkuil	2	0	18	Half bewolkt
18 september 2018	Das, kerkuil	2	0-1	19	Helder

5 ONDERZOEKSRESULTATEN

5.1 DAS

Bij de drie op dassen gerichte onderzoeksrondes zijn er geen sporen van dassen aangetroffen (haren, wissels, graafsporen etc.). De wildcamera's hebben aangetoond dat de geconstateerde burcht in gebruik is door vos. Er zijn meerdere malen vossen bij de burcht vastgelegd, en ook jonge vossen. Doordat de burcht in gebruik is door vossen wordt vestiging door dassen uitgesloten. De naastgelegen oude pijp op 2 meter afstand werd niet gebruikt. Naast vossen zijn op de wildcamera's nog andere dieren vastgelegd: ekster (Pica pica), huismus (Passer domesticus), konijn (Oryctolagus cuniculus), kraai (Corvus corone) en gedomesticeerde dieren.



Diverse foto's van het onderzoek, van boven naar beneden en van links naar rechts: vos, konijn, ekster en kip (bron: Laneco).

5.2 HUISMUS

Binnen en in de omgeving van het plangebied is geen nestactiviteit van huismus waargenomen. Tijdens de eerste op huismus gerichte onderzoeksrondte is een nestplaats van huismus vastgesteld buiten het plangebied, op het terrein van het kantoorpand van bouwbedrijf NAP. Het gaat hier om één broedend paar. Op het terrein van bedrijventerrein de Stroet zijn enkele ruigtes en bosschages aanwezig, waardoor het paar huismussen ook na de ingreep voldoende leefgebied zal hebben in de omgeving. De locatie van het vastgestelde huismussen nest is weergegeven in bijlage 2.

5.3 KERKUIL

Er zijn tijdens de op kerkuil gerichte onderzoeksrondes, naast de sporen van kerkuil die tijdens het veldbezoek voor de quick scan al waren aangetroffen (braakballen en kalksporen), geen verse sporen van kerkuil gevonden. Tevens zijn er geen gehoorwaarnemingen of zichtwaarnemingen van kerkuil geweest.

5.4 VLEERMUIZEN

De waarnemingen van de zomer- en najaarsrondes naar vleermuizen zijn weergegeven op de kaarten in de bijlagen.

5.4.1 Kraamseizoen

1^e onderzoeksrondte, 25 mei 2018

De eerste onderzoeksrondte in de zomer betrof een avondbezoek. Tijdens deze rondte is enkel gewone dwergvleermuis waargenomen. Twee individuen kwamen later op de avond kort rondom de bebouwing binnen het plangebied foerageren, om vervolgens naar het noorden weg te vliegen. Er zijn geen uitvliegende vleermuizen waargenomen. Ook zijn er geen vliegroutes of andere essentiële onderdelen van het leefgebied vastgesteld.

2^e onderzoeksrondte, 9 juli 2018

De tweede onderzoeksrondte betrof een avondonderzoek. Tijdens dit onderzoek zijn gewone dwergvleermuis en laatvlieger waargenomen. In totaal waren acht tot tien gewone dwergvleermuizen verspreid over het plangebied aan het foerageren. Er is eenmaal een laatvlieger waargenomen, bij de oprit. Deze laatvlieger vloog langs en vertoonde verder geen binding met het plangebied. Er zijn geen invliegende vleermuizen waargenomen of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen vastgesteld.

5.4.2 Paarseizoen

1^e onderzoeksrunde, 29 augustus 2018

Bij de eerste onderzoeksrunde in het paarseizoen zijn gewone dwergvleermuis en rosse vleermuis waargenomen. In totaal waren er twee tot vier gewone dwergvleermuizen binnen het plangebied aanwezig, deze vlogen langs en vertoonden geen binding met het plangebied. Gewone dwergvleermuis is een enkele keer roepend langs gevlogen, maar er is geen paarverblijfplaats binnen het plangebied vastgesteld. Eén rosse vleermuis vloog hoog over en vertoonde geen binding met het plangebied. Er zijn geen paarverblijfplaatsen of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen vastgesteld.

2^e onderzoeksrunde, 18 september 2018

Bij de tweede najaarsrunde is er wederom geen paarverblijfplaats vastgesteld binnen het plangebied. Binnen het plangebied is eenmaal een gewone dwergvleermuis, eenmaal een laatvlieger en eenmaal een ruige dwergvleermuis waargenomen. De waarnemingen betroffen langsvliegende dieren. Op het bedrijventerrein van de Stroet zijn, buiten het plangebied, wel twee paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuis vastgesteld. Binnen het plangebied zijn geen paarverblijfplaatsen of andere essentiële onderdelen van het leefgebied van vleermuizen vastgesteld.

5.4.3 Effecten

Tijdens de vier op vleermuizen gerichte onderzoeksrondes zijn vier soorten vleermuizen waargenomen in en rondom het plangebied: gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis. In de te slopen bebouwing binnen het plangebied zijn geen kraam-, zomerverblijfplaatsen of paarverblijfplaatsen vastgesteld. Ook in de bomen op het terrein zijn geen verblijfplaatsen vastgesteld. Verder zijn er binnen het plangebied geen vliegroutes of belangrijke foerageerplaatsen aangetroffen.

5.5 OVERIGE WAARNEMINGEN

Er zijn geen overige van belang zijnde waarnemingen gedaan.

6 CONCLUSIE EN CONSEQUENTIES

In het agrarisch gebied ten oosten van bedrijventerrein 'De Stroet' te Lunteren is een uitbreiding voorzien. Binnen dit plangebied is de sloop van de bebouwing voorgenomen. Het plangebied, inclusief het weiland, wordt gebruikt voor uitbreiding van het bedrijventerrein 'De Stroet', tevens komt er in het plangebied een nieuwe ontsluiting naar dit bedrijventerrein. Mogelijk worden ook de bomen in het plangebied gekapt. Bij een verkennend onderzoek is geconcludeerd dat het gebied mogelijk van belang zijn als vaste rust- en/of voortplantingsblijfplaats voor das, huismus, kerkuil en vleermuizen.

6.1 DAS

Er is vastgesteld dat de burcht in gebruik is door vos en een tweede burcht geheel niet wordt gebruikt. Het voorkomen van das wordt uitgesloten. Er zijn ten aanzien van deze soort geen consequenties voor de geplande ingreep. Er kan zonder verdere gevolgen in het kader van de Wet natuurbescherming gestart worden met de werkzaamheden.

6.2 HUISMUS

In het plangebied zijn geen nesten, rustplaatsen of andere belangrijke onderdelen van het leefgebied van huismus vastgesteld. Het plangebied vormt voor een op het al bestaande bedrijventerrein broedend huismuspaar ook geen essentieel leefgebied. Er zijn daarom ten aanzien van huismus geen consequenties voor het slopen van de bebouwing en het realiseren van de uitbreiding van het bedrijventerrein binnen het plangebied. Er kan zonder verdere gevolgen in het kader van de Wet natuurbescherming gestart worden met de werkzaamheden.

6.3 KERKUIL

Er zijn geen verse sporen van kerkuil aangetroffen. Ook zijn er geen andere waarnemingen gedaan die kunnen duiden op het voorkomen van kerkuil binnen het plangebied. Het voorkomen van kerkuil binnen het plangebied wordt dan ook uitgesloten. Er zijn ten aanzien van deze soort geen consequenties voor de geplande ingreep. Er kan zonder verdere gevolgen in het kader van de Wet natuurbescherming gestart worden met de werkzaamheden.

6.4 VLEERMUIZEN

Tijdens de vier op vleermuizen gerichte onderzoeksrondes zijn vier soorten vleermuizen waargenomen in en rondom het plangebied: gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en ruige dwergvleermuis. Van deze soorten zijn enkel foeragerende, langs- en overvliegende dieren waargenomen. Er zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen

vastgesteld in de bebouwing of in de bomen binnen het plangebied. Het plangebied is voor geen van de aangetroffen vleermuissoorten van essentieel belang. Er zijn ten aanzien van vleermuizen geen consequenties voor de geplande ingreep. Er kan zonder verdere gevolgen in het kader van de Wet natuurbescherming gestart worden met de werkzaamheden.

6.5 OVERIGE SOORTEN

Er zijn geen andere van belang zijnde waarnemingen gedaan. Er zijn ten aanzien van overige soorten geen consequenties voor het slopen van de bebouwing, en het (eventueel) kappen van de bomen en het realiseren van nieuwbouw binnen het plangebied.

We moeten voor de sloop van de oude kippenschuren net buiten het plangebied en het bouwrijp maken van het plangebied maatregelen genomen worden voor de steenuil die daar aanwezig is. Deze is daar al tijdens het veldbezoek voor de quick scan vastgesteld. Voor deze soort is een ontheffing nodig voor de werkzaamheden.

Verder dienen de voorwaarden uit de quick scan flora en fauna (Roelofs, 2018) ten aanzien van broedvogels en de zorgplicht in acht te worden genomen.

BIJLAGE 1 LITERATUURLIJST

BIJ12, 2017. Kennisdocument Das *Meles meles*, versie 1.0

BIJ12, 2017. Kennisdocument Kerkuil *Tyto alba*, versie 1.0

Helmer, W., Limpens, H.J.G.A. en Bongers, W., 1e versie 1988. Handleiding voor het inventariseren en determineren van Nederlandse vleermuissoorten met behulp van bat-detectors, Stichting vleermuis-onderzoek (dr. L. Bels stichting).

Netwerk Groene Bureaus, 2017, soortinventarisatieprotocollen in het kader van de Wet natuurbescherming, soortinventarisatieprotocol huismus

Roelofs, J., 2018. Quick scan flora en fauna Uitbreiding bedrijventerrein De Stroet te Lunteren. Laneco, Ede

Vleermuisvakberaad Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging, 2017. Vleermuisprotocol - www.netwerkgroenebureaus.nl en www.zoogdiervereniging.nl/

Websites:

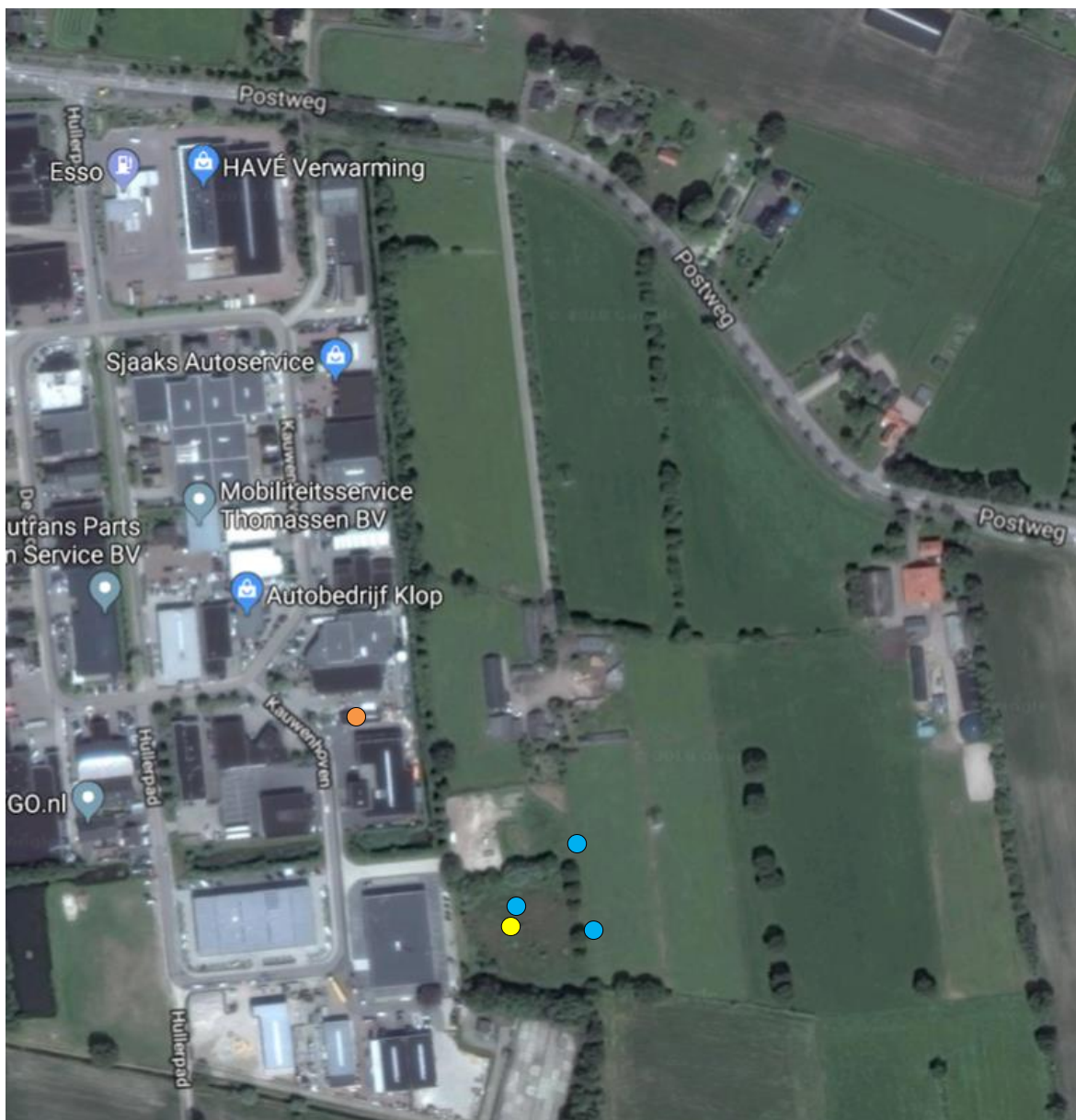
www.ndff.nl

www.vleermuis.net

www.verspreidingsatlas.nl/zoogdieren

BIJLAGE 2 KAARTEN

Opstelling camera's dassenonderzoek en locatie nestplaats huismus



Legenda

- Camera
- Locatie burcht
- Nestplaats huismus

Waarnemingen vleermuizen – zomeronderzoek 2018



Legenda

- | | |
|-------------------------|----------------------------|
| ● Gewone dwergvleermuis | – foeragerend/overvliegend |
| ● Laatvlieger | – overvliegend |

Waarnemingen vleermuizen – najaarsonderzoek 2018



Legenda

- | | | |
|---|-----------------------|----------------------------|
| ● | Gewone dwergvleermuis | – foeragerend/overvliegend |
| ▲ | Gewone dwergvleermuis | – paarverblijfplaats |
| ● | Laatvlieger | – overvliegend |
| ● | Rosse vleermuis | – overvliegend |
| ● | Ruige dwergvleermuis | – foeragerend/overvliegend |